

Viden fra VISO

VISO

Den nationale Videns- og
Specialrådgivningsorganisation

**Social- og
Boligstyrelsen**

Styrket håndtering af sager om fysisk og psykisk vold og seksuelle overgreb mod børn

Et dialogmateriale

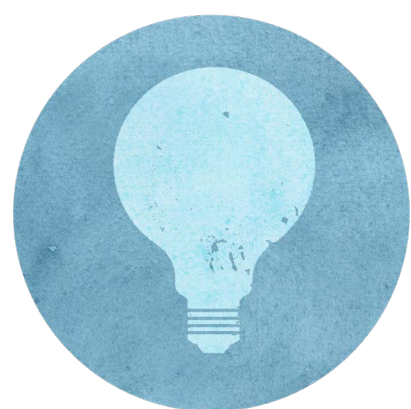
Styrket håndtering af vold og seksuelle overgreb mod børn

Mange børn og unge, der har været udsat for psykisk eller fysisk vold eller seksuelle overgreb, har oplevet, at håndteringen af sagen føltes overvældende og ubehagelig.

Med udgangspunkt i børn og unges egne fortællinger om at have været udsat for overgreb og at have fortalt om det præsenteres her et bud på god praksis ift. opsporing og håndtering af denne type sager.

Case, inspiration til god praksis og refleksionsspørgsmål

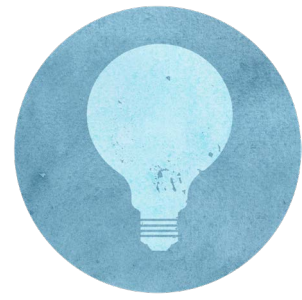
I det følgende vil I se en række slides med inspiration til god praksis, når det gælder håndtering af sager, hvor børn eller unge har været udsat for vold eller seksuelle overgreb.

I vil herefter se en case om Jamal, der er et bud på god praksis, når det gælder håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb mod børn. I vil også møde udsagn fra børn og unge, der har været igennem en erkendelsesproces og har haft en sag om vold eller seksuelle overgreb.

Undervejs bliver I opfordret til at drøfte jeres egen praksis i lignende situationer.

Lyt og bekræft – og vær opmærksom på bekymringer

Det er vigtigt at give plads og lytte til barnets eller den unges oplevelser, herunder bekræfte barnet eller den unge i, at det er vigtigt at bede om hjælp, hvis man har det svært.

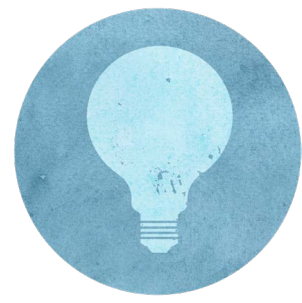
Vær opmærksom på, at barnets eller den unges oplevelse ofte rummer komplekse følelser såsom loyalitetskonflikt, skyld, skam, frygt for konsekvenser og kontroltab.

Det er særlig vigtigt at rumme, anerkende og tro på barnets eller den unges fortælling, det vil sige undlade at give udtryk for skepsis eller mistro.

Husk at bekræfte barnet eller den unge i, at det var rigtigt at fortælle det til en voksen. Vær også opmærksom på barnets eller den unges bekymringer, tag dem alvorligt, og hjælp barnet eller den unge til at finde veje i forhold til bekymringerne.

Vær opmærksom på, at barnets eller den unges fortælling om mistrivsel kan rumme flere lag. Det er derfor vigtigt at blive ved med at være nysgerrig, ift. hvad der ligger bag adfærden.

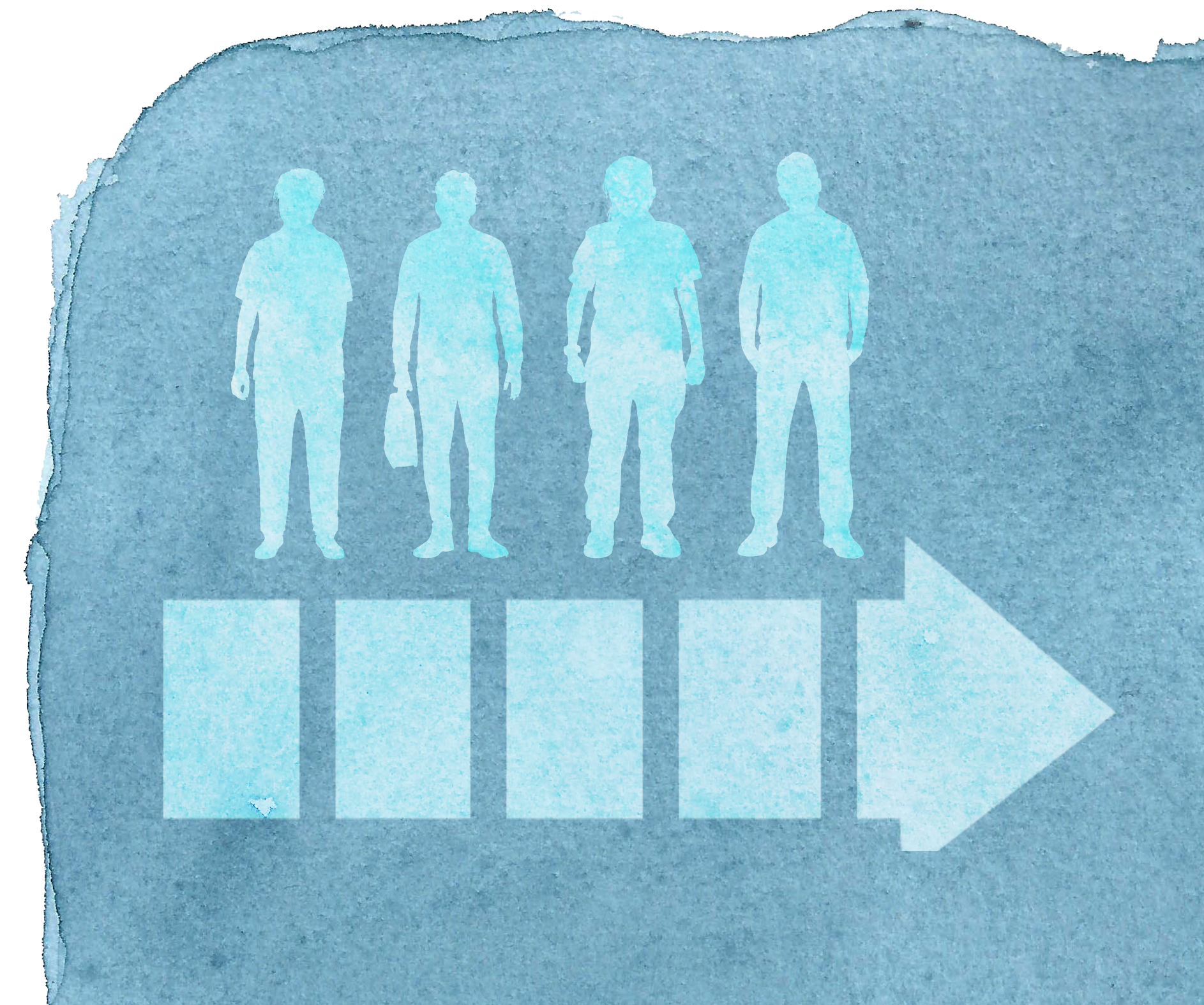
Trygge rammer, inddragelse og gennemsigtighed

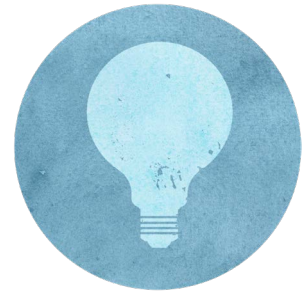
At være hovedperson i en sag om overgreb er overvældende for børn og unge.

Det er derfor vigtigt at skabe trygge rammer, når man som fagperson skal tale med børn og unge om overgreb. Det handler både om fysiske rammer og om den kontakt, der er mellem fagpersonen og barnet eller den unge.

Et vigtigt element, der er med til at skabe tryghed, er gennemsigtighed. Du kan skabe gennemsigtighed ved at forklare, hvad der sker i sagen. Fx hvem der får hvad at vide om barnet eller den unge, hvilke roller og opgaver de har, og hvorfor de skal vide det, de får at vide.

Derudover er det vigtigt at tale med barnet eller den unge om, hvordan de gerne vil inddrages undervejs i forløbet.

Behov for kontrol

Børn og unge, der er hovedperson i en sag om vold eller seksuelle overgreb, oplever ofte at miste kontrollen over, hvad der sker. Børn og unge, der er interviewet, giver udtryk for et stort behov for at forstå, hvad der sker i sagen, hvem der får hvad at vide, samt hvilke roller og opgaver de forskellige fagpersoner har.

Det vil sige at der er brug for opmærksomhed på barnets eller den unges behov for at have en vis grad af kontrol over eget liv.

For mange børn og unge, der har været udsat for overgreb, er kontrol en væsentlig del af bearbejdningen, fordi overgrebet i sig selv har været forbundet med kontroltab.

Case: Jamal

Vi møder:

- Jamal, 14 år
- Ole, børne- og ungerådgiver.

Baggrundsviden om Jamal

Jamal er 14 år og har syrisk baggrund. Han bor sammen med sin mor og far og tre yngre søskende i et socialt boligbyggeri. Jamals far er ufaglært og arbejder på skiftende arbejdspladser, og hans mor er uden for arbejdsmarkedet.

Jamal går i 9. klasse. Han har haft dage, hvor han ikke møder op i skolen eller kommer for sent, men han klarer sig okay fagligt. Men over efteråret er det dog blevet mere og mere tydeligt, at skolen og kammeraterne ikke rigtigt interesserer ham. Han er meget passiv og isolerer sig, når han er i skolen. Han virker også træt.

Jamal har i flere år haft en børne- og ungerådgiver, og han har en kontaktperson, som han ses med efter behov.

Kommunens gademedarbejder ser ofte Jamal sammen med en flok unge mennesker, som er lidt ældre end Jamal. Denne gruppe er kendt for at lave ballade og hærværk i det kvarter, Jamal bor i.

Jamal er ikke dukket op i skolen efter juleferien. Lotte, hans klasselærer, har gentagne gange forsøgt at række ud til ham og familien uden held. Lotte sender en underretning til kommunen om Jamals skolefravær. Da Lotte fortæller Jamal om underretningen, fortæller Jamal, at der er meget uro derhjemme, og at han derfor ofte driver rundt i kvarteret med andre unge.

Jamal, 14 år

13. marts

Jamal er inviteret til en samtale med sin børne- og ungerådgiver Ole. De skal følge op på hans kontaktpersonordning og tale om hans fravær i skolen.

Jamal møder op, og Ole spørger ham, hvordan han har det. Ole fortæller, at han kan se, at Jamal har meget fravær og spørger til, hvordan det kan være.

13. marts – fortsat

Jamal fortæller nu, at han gennem flere år har fået tæsk derhjemme. Både hans mor og far slår ham, når han har gjort noget, der ikke passer dem, eller når de er frustrerede over et eller andet. Det kan godt være tilfældigt, hvornår lussingerne rammer ham. I weekenden blev det særlig slemt. Hans far tog en bøjle og slog ham hårdt på ryggen og på benene. Jamal viser Ole de mange blå mærker, han har fået efter episoden.

Jamal fortæller desuden, at to af de små søskende også fik et par lussinger, da de larmede for meget. Det er ikke sket før. Det er grunden til, at Jamal nu vælger at fortælle om volden derhjemme.

Ole fortæller Jamal, at det var rigtigt af ham at fortælle, hvad der sker derhjemme. Det er ikke okay at slå på sine børn. Han ved, at det må have krævet mod at fortælle så private ting om sin egen familie.

Jamal er bekymret for, hvad der vil ske, når kommunen kontakter hans forældre. Han er også bekymret for de små søskende. Han frygter, at det hele nu bliver værre.

13. marts – fortsat

Ole kan godt forstå Jamals bekymring. Han lover, at han vil støtte ham igennem hele forløbet, så godt han kan. Ole opsummerer, hvad han har skrevet i sine noter og spørger Jamal, om det er rigtigt forstået. Jamal bekræfter.

Ole fortæller Jamal, at han nu skal tale med sin leder om sagen. De skal beslutte, om der skal sendes en politianmeldelse. Hvis der bliver sendt en politianmeldelse, vil Jamal blive henvist til et børnehus, hvor der er voksne, der ved rigtig meget om, hvordan det er at være en ung, der bliver slået af sine forældre. Ole fortæller også Jamal, at han vil arbejde med det, man kalder en risikovurdering. Den skal sikre, at situationen ikke bliver endnu værre for Jamal og hans søskende, når Ole fortæller forældrene, hvad Jamal har sagt.

Ole forventer, at han ved mere senere i dag, og han vil derfor gerne mødes med Jamal senere og fortælle, hvad der kommer til at ske.

Ole minder desuden Jamal om, at han som altid kan ringe til Ole.

Drøft sammen i grupper

- ❓ Hvad tænker I om Oles måde at lytte, bekræfte og tage hånd om Jamals bekymringer?
- ❓ Hvordan arbejder I selv med at lytte, bekræfte og være opmærksomme på barnets eller den unges bekymringer?
- ❓ Kom med konkrete eksempler, hvor I lykkedes og ikke lykkedes. Hvorfor? Hvorfor ikke?

De unge har brug for at blive lyttet til og blive bekræftet

De unge, der har været udsat for vold eller seksuelle overgreb, siger, det er vigtigt, at der bliver lyttet, og at man bliver bekræftet, når man fortæller om overgreb.

“Så jeg kunne godt lide at snakke med ham om tingene, fordi han var ikke bare sådan: ‘Ej, hvor er det synd for dig’ og gik i panik over det. Så jeg synes, at det var rart at snakke med en, der ikke bare begyndte at tænke: ‘Åh nej’ og sådan noget. [...] Så når jeg fortalte ham det, så vidste jeg, at han ville ikke blive skræmt...”

“Altså, bare at det bliver modtaget på en respektfuld måde... Folk tror på mig, det er rart, og at... jeg ved ikke, hvordan jeg skal forklare det, men det er sådan en ‘Det er ikke okay det, han har gjort, men du er okay. Det er okay, du har fortalt mig det.’ Give rum til, at det her er en svær situation, og det kan være svært at snakke om, og respektere det og lytte til dem, og lad vær’ med at være mistroisk. Det er ligesom det vigtigste, lad vær’ med at være mistroisk, og lad vær’ med at tvivle på noget af det, der bliver sagt.”

Jamal, 14 år

13. marts

Rådgiver Ole har inviteret Jamal hen på rådhuset.

Han fortæller Jamal, at fordi det er ulovligt at slå sine børn, er der blevet lavet en politianmeldelse. Det betyder, at Jamal inden for et par dage vil blive videoafhørt. Ole fortæller, hvordan det foregår, og hvem der vil være til stede. Han viser Jamal billeder af videoafhøringslokalet og fortæller, hvem der sidder i monitorrummet. Han fortæller også, at afhøringen foregår i det børnehus, som de talte om tidligere på dagen.

13. marts – fortsat

Ole og Jamal taler om, hvordan det vil være for Jamal at komme hjem i dag. Jamal er ikke så bekymret for sig selv, men han er optaget af, hvad der sker med de små søskende. Ole fortæller Jamal, at han også skal undersøge de små søskendes forhold og tage stilling til, hvad der skal gøres for at hjælpe dem. Han fortæller, at han har noteret, hvad Jamal har fortalt ham om lussinger og andre hårdhændede opdragelsesmetoder.

Ole fortæller, at han først tager kontakt til Jamals forældre, når politiet har været i kontakt med dem. Forældrene skal afhøres, og de skal orienteres om, at Jamal skal afhøres. Det kommer formentlig til at ske i morgen.

Jamal tror ikke, det er en god idé, at han er hjemme, når politiet har været der. Han har en onkel, der bor i en kolonihave i udkanten af byen. Onklen er ikke så populær i resten af familien, fordi han har kritiseret, at forældrene slår børnene derhjemme. Jamal vil gerne være hos ham, mens sagen bliver behandlet. Det vil Ole tale med forældrene om. De aftaler, at Ole ringer til Jamal igen i morgen og fortæller ham, hvad der sker i sagen.

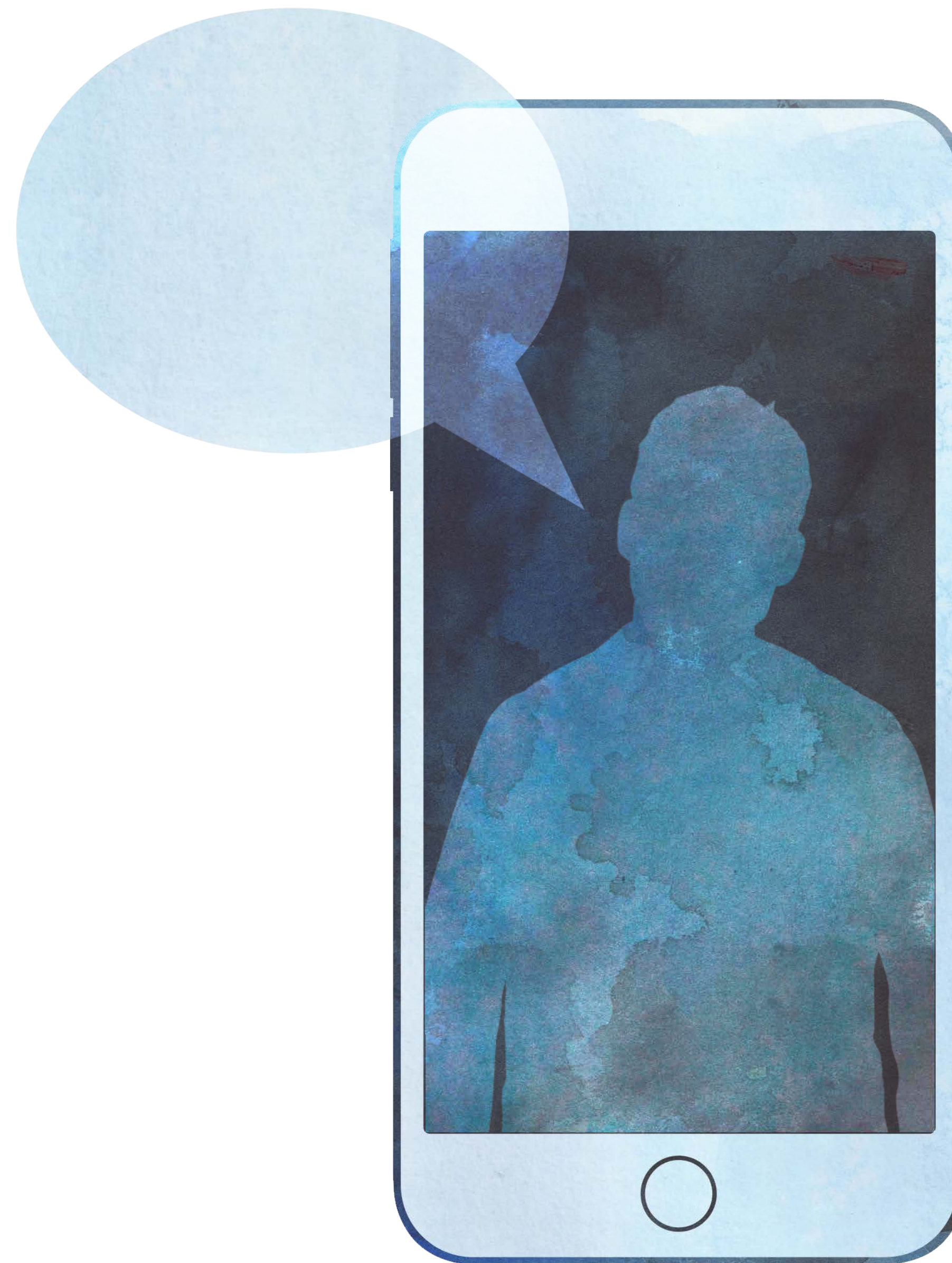

14. marts

Rådgiver Ole ringer til Jamal.

Han fortæller Jamal, at hans forældre nu er blevet orienteret om, hvad Jamal har sagt. De har sagt ja til, at Jamal kan bo hos onklen i en periode. De små søskende bliver foreløbigt i hjemmet, men Ole vil være i tæt kontakt med dem.

Der er planlagt videoafhøring med Jamal om to dage. Ole vil hente Jamal og køre ham hen til børnehuset, hvor videoafhøringen foregår. Der kan ikke være andre personer med i selve afhøringslokalet, men Jamal kan vælge en tryghedsperson, som han kan gå ud til, når der er pause. Jamal vil spørge sin onkel, om han vil tage med.

Drøft sammen i grupper

- ❓ Hvad tænker I om Oles måde at skabe tryghed og gennemsigtighed for Jamal?
- ❓ Hvordan arbejder I selv med at skabe tryghed og gennemsigtighed samt inddrage barnet eller den unge?
- ❓ Hvordan kan I styrke barnets eller den unges oplevelse af kontrol over eget liv?
- ❓ Kom med konkrete eksempler, hvor I lykkedes og ikke lykkedes. Hvorfor? Hvorfor ikke?

Læs mere

Vil du vide mere om unges oplevelse med erkendelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb? Hos Social- og Boligstyrelsen kan du finde rapporten og videnshæftet: Børn og unges erfaringer med at fortælle om vold og seksuelle overgreb.

